

Innovaatiokeskuksia ei synny ilman tieteen tukea

■ MARKKU MATTILA

Antti Hautamäki ja Kaisa

Oksanen: *Suuntana*

innovaatiokeskittymä. Jyväskylän yliopisto 2012.

Antti Hautamäen ja Kaisa Oksasen kirja on syntynyt tarpeesta koota yhteen innovaatiotutkimuksen tieto innovaatioiden synnystä ja edellytyksistä, joiden vallitessa voi syntyä innovaatiokeskittymiä. Aihe on mitä ajankohtaisin, kun Euroopan finanssikriisin varjossa ollaan rakentamassa innovaatioiden varaan uutta nousua. Euroopan unionin strategia 2020 puhuu innovaatiounionista. On korkea aikaa ymmärtää, mistä siinä käytännössä on kyse. Tiedepolitiikan kannalta on keskeinen kysymys, mikä on tieteen ja innovaatioiden suhde, tarvitaanko tiedettä kun tavoitellaan globaaleja, kansallisia tai alueellisia innovaatiokeskittymiä.

Kirja on innovaatiokeskittymien ”käsikirja”. Se kuvaa mitä innovaatiot ja innovaatiokeskittymät ovat ja miten niitä tulisi rakentaa. Lopussa tekijät tiivistävät asiansa kymmeneen suuntaviitaan, joita he toivovat pohdittavan ajattelumalleina, kun innovaatiopoliitikkaa toteutetaan. Tämän vuoksi kirja on tervetullut teoreettinen tuki, kun Tutkimus- ja innovaationeuvostossa pohditaan parhailaan toisaalta tiedepoliittisia ja toisaalta innovaatiopoliittisia suuntaviivoja maamme tulevan kehityksen linjaksi.

Tekijät tekevät selväksi, että yritykset ovat tärkeimmät toimijat innovaatiossa ja niiden realisoimis-

sa. Innovaatiot ja niiden hyödyntäminen ovat uudistuvan yrityksen välttämätön piirre. Koska innovaatiokeskittymät ovat kuitenkin aina yliopistopaikkakuntia, on tärkeää kehittää yliopistojen roolia.

Tekijät korostavat, että merkitävät innovaatiot syntyvät ja niitä kehitetään tutkimustoiminnassa. Enää ei ole kyse tieteessä syntyvän uuden tiedon siirtämisestä hyödyntäjälle, yritykseen, vaan nyt tieteen tekijät osallistuvat yhdessä tieteen ongelmien määrittelyyn ja tutkimuksen kautta vastauslöytämiseen. Ongelman ratkaiseminen luo uutta tieteellistä tietoa mutta myös innovaatioita.

Yliopistot ovat innovaatiokeskitymissä tärkeitä paitsi uuden tiedon tuottajina myös osaajien kouluttajina. Osaajien kouluttamisessa myös tutkimukseen osallistumisella ja siinä oppimisella on suuri merkitys. Tutkimuksen kautta asiantuntijat ovat myös yrityksissä osaajia, jotka tuntevat ilmiöiden ominaisuudet ja piirteet.

Tieteen laadulla on merkitystä. Eturivin tiede synnyttää uusinta tietoa ja ymmärrystä, jota ei vielä muualla ole. Se antaa siten mahdollisuuden aivan uusiin avauksiin. Huipputiede on myös vetovoimatekijä, joka saa nuoria tutkijoita ja kansainvälisiä huippuja hakeutumaan yhteistyöhön. Tämä tekee mahdolliseksi globaalien verkostojen rakentamisen ja kansainvälisesti merkittävien innovaatiokeskittymien syntymisen. Innovaatiokeskitymissä pitää olla kansainvälisesti arvostettua ja tunnustettua osaamista. Tämä on täysin mahdollista Suomessa, siitä meillä on jo esimerkkejä.

Tekijät korostavat laaja-alaisen tiede- ja innovaatiopolitiikan

merkitystä. He puhuvat yleisestä ja erityisestä innovaatiopolitiikasta. Yleinen innovaatiopolitiikka luo edellytyksiä (koulutus, tutkimus, rahoitus), erityinen innovaatiopolitiikka tekee valintoja ja osoittaa painotettavia aloja ja kohteita.

Mitä sitten pitäisi tutkia, mihin erityisen innovaatiopolitiikan keinoja tulisi kohdentaa? Tutkijat viittaavat merkittävien ongelmien, ihmiskunnan suurten haasteiden tunnistamiseen, jolla on jo tiedepoliittista sisältöä. Ne ovat ratkaisemisen arvoisia ongelmia, joista on planetaarinen tiedon tarve ja joihin kannattaa panostaa, tutkijat painokkaasti kirjoittavat. Täällä yhtyvät tieteen ja kestävän innovoinnin ideat sekä liiketaloudellinen kannattavuus.

Suomesta on tullut pitkäjänteen tutkimuksen edellytyksiin panostamisen kautta merkittävä tiedemaa. Innovaatiotutkimus on alue, jonka merkitys tulee korostumaan, ja jossa meidän tutkijoilamme on mahdollista olla edelläkävijöitä.

Hautamäen ja Oksasen kirja on tervetullut käytännönläheinen tutkimusyhteenveto ja käsikirja monille toimijoille. Sen soisi johtavan entistä laajemmin innovaatiota koskevan ymmärryksen ja tutkimuksen käyttöön päätöksenteossa. Tästä on taustatukea myös siihen työhön, mitä Kataisen hallituksen ohjelmassa on kaavailtu alueellisten innovaatiokeskittymien vahvistamiseksi.

Kirjoittaja on professori ja Helsingin Yliopiston HEINE-verkoston tutkimusjohtaja.